

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Közgyűlést megnyitó beszéd.

— Elmondta dr. Baltazár Dezső püspök. —

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Részszerint való ismereteim birtokában és tudatában nem könnyű feladat a fényes mult annyi gránit és arany oszlopával aláalapozott, szenvedések és dicsőségek koronájával ékesített s a jelenben is olyan számszerint is értékszerint is nagy erőt egyesítő, magas tekintélyt képviselő testület, mint a tiszántúli református egyházkerület illusztris közgyűlésén megnyitó beszédet mondani. A feladat nehézségét növeli az a gyász, amely különösen az én, hűséges társát, bölcs vezérfényét, hatalmas támogató erejét, szerető lelki atyját veszített, lelkemre reáborul. Tudom, hogy a pótolhatatlan veszteség átérzésében és viselésében az egyházkerületi közgyűlés tagjai velem mindnyájan osztályosak és osztályosak annak az igazságnak felismerésében és következményei levonásában is, hogy multhatatlan érdemű, halhatatlan emlékü megdicsőült főgondnokunknak néhai Degenfeld József gróf urunknak az lesz a legméltóbb és hálát legfényesebben tükröztető lelki emlékoszlopa, amelybe az övének megfelelő kötelességtudásunkat, hűségünket, odaadásunkat, igazságban tántoríthatatlan megállásunkat, tiszta kezünket, megkönyékezhetetlen jellemünket, vallásfelfogásbeli tisztaságunkat, igénybeli egyszerűségünket s egész életünk Istennek és hazának odaajánlott és odaáldozott szolgálatkészségét építjük bele.

Akkor a magyar kálvinista egyház által képviselt tiszta evangéliumi és tiszta nemzeti igazságok birtokállománya nem fog kárt szenvedni; akkor a sötétség, fenyegetés és erőszak, csábítás, csalárdság és kecsgetetés hiába járnak tábor falaink körül: mert a hűségünk és bátorságunk, éberségünk és erőnk, becsületünk és áldozatunk sem kiesni de még meglódulni sem enged belőle egy tégladarabot sem.

Elköltözött nagy vezérünk tökéletes felkészültségének lelki fegyverzetébe öltözzünk mindnyájan. Hazánk szomorú állapota, az eszmények hanyatlása, a gonosz történetek ismétlődése, egyházunk elhanyagolt és szorongatott helyzete ilyen lelki fegyve-

rekkel való vitézkedést vár tőlünk. Dicső őseinknek most már a gróf Degenfeld József főgondnok urunk által bővült fényes sora megkívánja, hogy hozzájuk méltók legyünk annak megtartásában, ami nálunk van.

Veszteség érte egyházkerületünket Korocz József tiszaberceli lelkész, egyházkerületi képviselő halála folytán is. A reábizottakban hívnek találtatott lelki sáfár emlékezetét kegyelettel megőrizzük

Nagy hálával és dicséret mondással fordul lelkünk az igazság bátor vitéze: Rothermere lord felé. A világtörténelem nagy hősei között készen várja a helye a halhatatlanok pantheonában. Hálánk jeléül küldjük hozzá áldáskívánásunkat.

Küldjük még fokozottabb mértékben hazánk kormányzójához, akin a reménységünk nyugszik s akinek életéhez, egészségéhez egy nemzet élete és egészsége köttetett.

A legnagyobb feladat.

A reformáció évfordulójának emlékünnepe, valamint a nagynevű volt főgondnokunk emlékére tartott ünnepünk egyaránt ráfordítja a figyelmünket arra a mindig aktuális kérdésre, hogy az úgynevezett világi elemnek az egyházi rendszeres munkára nevelése mimódon biztossá válik.

Gróf Degenfeld Józsefben olyan mintát láttunk az egyházi szolgálat tekintetében, — amelyet mértékül felállítani már szinte nem is lehet, ha tehát hozzá hasonlítható nagyszerű munkálkodást nem találunk, amiatt nincs okunk elkeseredni. Ám mi, régebbiek, emlékezünk arra, hogy annak előtte az egyházkerületi gyűléseken a világiak oldala is sűrű, tömött sorokban volt elfoglalva és például Tisza Kálmán, vagy Tisza István miniszterelnöksége idején, rengeteg országos gondja közt rendszerint talált időt arra, hogy az egyházkerületi gyűlésnek legalább egyik napján megjelenjen. Most meg néha csaknem üres a világiak oldala.

Nem panaszkodás akar ez lenni, csak egyszerű ténymegállapítás. Azt is tudjuk, hogy vannak olyan egyházmegyei gondnokaink is,

akik a kerületi közgyűlésen nem igen tudnak részt venni, de egyházmegyéjüknek igen nagy szolgálatokat tudnak teljesíteni. Nem az egyesek kritikájáról van tehát szó, hanem egy általánosságban tapasztalt jelenségről. Olyanról azonban, amelylyel nagyon komolyan kell foglalkozni, mert ma még nincs baj, de, ha a kétségkívül mutatózó folyamat meg nem áll, az autonómiánk színe egészen megváltozik, — holott az a reformációnak legjelentősebb eredményei közé tartozik, a külön klérus kizárólagos kormányzati jogának megszüntetése.

Református egyházunk mivoltának megmenthetése végett van tehát szükségünk arra, hogy a világi elem a komoly egyházi munka szíves végzésére neveltessék.

Ennél nagyobb feladat kevés van a lelkipásztori munka körében. Hiszen nagyon szép és üdvösséges munka az egyszerű lelkeknek, asszonyoknak, gyermekeknek, kevésbé művelt elemeknek benső vallásos életre nevelése. — Azonban, ha csak azt végezzük, akkor nem végeztünk mást, mint római katolikus pap atyánkfiai, akik ezen a téren mintaképül szolgálhatnak. Nekünk az intelligens (ami alatt nem szükségképpen divatos ruhában járó kell érteni) férfiak nevelésére kell különös buzgalommal foglalkoznunk, mert ha ezt elhanyagoljuk, ez nálunk nemcsak annyit jelent, mint a római katolikus testvéreknél, t. i. egy nagyon értékes elemnek az elvesztését, — hanem egy szersmind egyházi alkotmányunk legbecsesebb tartalmát töröli el.

A felelőség súlya.

Régi igazság, hogy az élet valódi művészet.

Miként a művészetnek egyik fundamentumköve a megfigyelés, éppen úgy az életművészetének is, ez az egyik alapköve.

Hát figyeljük meg csak az életet úgy, ahogy elzúg, elrohan felettünk.

„Kedves öcsém“ — halljuk unos-untalan, fiatalabb korunkban. Egy napon azonban csak azt vesszük észre, hogy ilyen szavakkal kezdenek megszólítani bennünket: „Kedves bátyám.“ Azután: „Kedves „öreg“ bátyám.“ — Majd elérkezik az az idő, amikor Mikszáth Kálmán kedves modorával szólva: Eljön a nagy kaszás...

Szóval az emberi életnek is vannak fokozatai, akárcsak a melléneveknek. S ezek a fokozatok arra intenek bennünket, hogy az előrehaladó kor, nemcsak őszhajfűrtökkel jár, hanem mindig nagyobb — és nagyobb felelőséggel.

Sőt többet is merészelek mondani, állítani. Azt nevezetesen, hogy az ifjabb nemzedék is, — a gyermeksereg pedig valósággal önkénytelenül is — elvárja ama „kedves bátyámnak“ tutilált emberektől a felelőség óriási súlyának a viselését.

El ám, mégpedig úgy egyházi, mint társadalmi téren.

Hiszen, emlékezzünk csak vissza a saját ifjúságunkra. Mennyi mindenért lelkesedtünk akkor, amire ma már azt mondjuk: Hiábavalóságok hiábavalósága.

Kálvin János, a mi nagy reformátorunk, az egyháztanács tagjainak elnevezésénél jórészt azért is használta a „presbiter“ szót, mert jól tudta azt, hogy az előrehaladó korú emberektől az ifjabb nemzedék bizonyos felelőséget is vár.

S általában azon férfiak az igazi jó vezetők, akik lépten-nyomon érzik eme nagy felelőség súlyát.

Vegyük csak például hazánk jelenlegi helyzetét.

Ma „csonka-ország“ vagyunk. Szóval elékezett reánk nézve a megaláztatás ideje. Úgy vagyunk itt Közép-Európában, ebben az óriási nagy szláv-tengerben, mint egy világ-óceán által körülcsapkodott, kicsiny szigetcseke.

Tőlünk a józan ész is azt követeli, hogy a legmagasabb értékű erényekkel igyekezzünk fenntartani magunkat. Imádságra való hajlam és készség, munkaszeretet, puritán becsületesség — egy-egy nemzetnek, államnak a legnagyobb erőssége.

Vajjon érezi-e ezt az igazságot ennek a nemzetnek minden súlyosabb egyénisége? — Sejti-e, tudja-e, hogy ezen értékek nélkül, a szláv-tenger elboríthat bennünket?

Bár így volna. Az életben azonban sokszor egészen mást látunk és tapasztalunk.

Honfiúi aggodalmainkra, töprengéseinkre hányszor hangzik egészen művelt emberek ajkáról ilyenféle kijelentés: Nem kell félni! Ott van Anglia. Nem hagy el bennünket.

Ilyenkor mindig eszembe jut egyik szerb-íttebei radikális és sok nyelven beszélő szerb atyafinak még ma is a fülembe csengő megjegyzése: Hát, tiszteletes úr, nem ismeri az orosz muzsik példabeszédét: Az Isten az égben van, a cár pedig messze van!...

Mi, magyarok, fájdalom, ma is folytatjuk tovább az álmodozások korát. Rendületlenül hiszünk a pátrónusokban. A saját emberségünkötől felettébb módon keveset várunk. — Annyira gyöngék vagyunk sokszor a logikus gondolkodás labirintusában, hogy akkor, amikor Angliában, avagy bármelyik külállam erejében, hatalmában egy-egy nagy patronust sejtünk felfedezni; eszünkbe sem jut a saját életünkötől egy-egy szomorú jelenet, amikor bizonyos katasztrófák előtt, ilyen forma szavakat hallottunk egyik-másik nagy léleknek képzelt felebarátunk ajkáról: Sajnálom, de most „az egyszer“ semmit sem tehetek...

De nem akarok politizálni. Végezzék ezt el a hivatásos politikusok, államférfiak. Gondolkozzanak a felelőség súlyáról, a saját munkakörük mezején.

Térjünk át a saját hivatásunk tüskés-bokros, hepe-hupás területére. S tegyük fel a

kérdést őszintén, hogy vajjon érezzük-e mindnyájan a felelősség súlyát egyházi életünk falai között!?

Tudhatjuk jól, hogy az idő, a korszellem, ma nem igen kedvező hatással van itten reánk, Közép-Európában. Hiszen, a mai világban, maholnap a csecsszópo is diktaturáért kiált és esenkedik a bölcső párnái közül. Fájdalom, a szerencsétlen bolsevizmus nemcsak abban az irányban érezteti bomlasztó hatását, amennyiben lerombolja a polgári társadalom remek alkotásait, intézményeit, bagolyvárakká teszi legremekebb kulturpalotáinkat, hanem abban is, hogy t. i. illuzorikussá teszi a polgári demokrácia vívmányait. Egyik szélsőségből a másikba kergeti a művelődés irányát. Vallástalan diktatúrára vallásos diktatura következik, a reakció törvényei szerint. S vajjon mi az a vallásos diktatura!? Régi ismeretes, ősi plánta. Katholicizmus a neve... Ismerjük jól, a jelen napokból éppen úgy, mint atyáink idejéből.

Luther Márton szellemének mérhetetlen nagyságát semmisen bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy évszázadok multával is a legnagyobb, a legmeghatóbb aktualitással szólhat meg a világ nagy és nemes gondolkozóinak ajakán, egyik leghatalmasabb énekének ama részlete:

A mi régi ellenségünk

Háborog velünk,

Erővel, fegyverrel

És sok csalárdsággal

És minden nagy hatalmassággal (236. d.)

S a világért sem mondja reám senki, hogy az efajta gondolatokat — éppen ma — meggondolatlanul vetem papírra. Amikor, mint egyszerű, vidéki lelkipásztor, a saját szemeimmel látom, hogy a „Szív“ ujság, a katolikus testvérek néplapja, valósággal kéjgázzal dolgozik ellenünk, akkor, amikor a mi szelíd lelkületű Czeglédy Sándorunk „Keresztyén Családja“ — tekintettel a reánk nehezedett kemény időkre — a legkedvesebb udvariassággal és szeretettel kerül mindenféle felekezeti polemiát.

Ügylátszik, hogy a tulsó táborban érkezettnek látják az időt, a mi megsemmisítésünkre.

S fájdalom, közöttünk is nagyszámmal vannak kishitű emberek, akik a legnagyobb készséggel hajlanak meg korunk Molochja, a diktatorikus hajlam modern bálványára előtt.

Előfordul néha napján egy-egy szerencsétlen lefolyású lelkészválasztás s aztán az asztalra csap egy-két aranygyűrűs ököl efféle kifakadásal: Jó református vagyok. De... de..., ha püspök volnék, elvenném a néptől az autonómiát!... (Ilyenkor természetesen mindig eszembe jut: Hála a kegyelmes Istennek, hogy püspök nem lett belőled!)

S ez a meggondolatlan kifakadás, ez a szólam terjed ma, miként a futótűz. Ez a bacillus kezd ma hódítani, terjeszkedni testünkben, lelkünkben.

Szóval, mintha bizonyos ősi jogok elkobzásáról álmodoznánk néha-napján magunk is. Holott az autinomia, a mi éltető levegőnk, ami nélkül megfűlünk, elpusztulunk, megsemmisülünk.

S azon testvéreinknek, akik ma olyan könnyen csapnak le aranygyűrűs ökleikkel az asztalra és harsány hangon fenyegetőznek, hogy meg fogjuk nyírbaátatni az autonómiát, őszinte lélekkel figyelmökbe ajánlom, hogy gondoljanak néha-napján arra is, miszerint vagy atyai vagy anyai ágon, egyik-másik ősük járt már Eperjesen és Pozsonyban a véstörvénytörvényeseken, kétszáz és néhány esztendővel ezelőtt...

Igenis! Az autonómia épségéért, mi, huszadik századbeli reformátusok, teljes felelősséggel tartozunk.

De, hát érezzük-e ennek a felelősségnek súlyát!? Én, remélem, hogy a mi kiváló és nagyrabecsült zsinati atyáink között, akik nemsokára összeülnek, meg lesz a harmonikus jóakarát ezen nagy súlyú kérdésre nézve is.

Én hiszem, remélem, hogy a mi zsinati atyáink között sokan, nagyon sokan lesznek, akik a legnagyobb finomsággal átérzik majd ezen szavak, kifejezések súlyát, jelentőségét: Kedves bátyám! Kedves „öreg“ bátyám!....

Baráth Imre.

Szalmacséplések külmiszió körül.

Mostanában egyre több cikk foglalkozik egyházi lapjainkban a külmiszió kérdésével. Úgyannyira, hogy velem együtt bizonyonnyal nagyon sokan pirulnak el önmaguk előtt és szégyenkeznek azon, hogy miért is nem mentünk el: én is, más is a vadak közé hittérítőnek. Idősebbek és fiatalabbak jogot formálnak ahhoz, hogy egyetemes egyházunkat támadják a külmiszió miatt, amilye magyarországi hivatalos egyháznak nincsen.

Igaz, hogy nem igen van hálásabb téma annál, mint valakit azért korholni, milye nincsen, de mégis gondoljuk meg, hogy egyelőre nem jobb volna-e ezzel a tétellel foglalkoznunk, hogy: „Orvos, gyógyítsd meg magadat?“...

Nincsen-e nekünk a kerítéseinken belül semmi egyéb gondunk, bajunk, hiányunk, hibánk, szégyelni valónk, megvalósítani valónk, mint az, hogy kifelé nézzünk??...

Telítve van-e már ez a mi magyar világunk annyi keresztyénséggel (igazival), lelkünk annyi hittal, szívünk annyi szeretettel, hogy ezek expanzívek, kicsordulók, kitörők lehetnének és oda hathatnának, hogy elinduljunk felkeresni a Krisztus más juhait?...

Lobog-e itt már annyi és oly nagy áldozatkésztség és tett-vágy a mi hitünk cselédeinek dolga, ügye-baja érdekében, hogy az itt belül felhalmozódott lelki energiák és odaáldozások, elszántságok, hősiességek, Krisztus-szerelmek nem férnek meg a belső munkamezőn, hanem elindulhatnak hódító útra?...

Vajjon nem inkább úgy van-e, hogy mi valami pogány keresztyénségben (vagy keresztyén pogányvilágban?) élünk és mint sokan irták mostanában, nem az a kérdés, hogy keresztyének vagyunk-e még, hanem az, *hogy keresztyének vagyunk-e már?*... (Gondoljunk csak annak a japáninak a nyilatkozatára is, aki azt mondta, hogy abból az európai keresztyénségből, amely ilyen irtózatot világháborút tud produkálni, ők nem kérnek!...) És ne piruljunk mi azok előtt a nyugateurópai keresztyének előtt, akik nem tudták megakadályozni Trianont.

Aztán mi belőlünk szántó-vető, gazdálkodó, családós, nyelveket nem ismerő, tipikusan magyar falusi papi pályára nevelt lelkipásztorokból, bármily fájdalmas világgal látjuk és értjük is az evangelium parancsát: *misszionáriusok* nem lesznek sem az afrikai pogányok, sem az ázsiai fajrokonok (?) között.

Arra külön intézetekben kell külön arra termelt és arra jelentkező férfiakat és nőket nevelni. De hol áll ettől a mi magyarországi református egyházunk még, amikor az ezerszer megsiratott, megszállt területeken élő hittestvéreinkhez sem küldhetünk papokat!? Sőt, az ottan maradt szolgatársainkat is ki- és elüldözik az állítólagos keresztyén államok!...

De senki ne gondolja, hogy én a külmisszió ellenes vagyok, hiszen a Kinában térítő apostoli lelkű *Kunst Irént* személyesen is ösmerem, itthonléte alatti munkáját is támogattam, éppúgy adakoztam és adakoztattam a kínai vak-gyermekek közötti misszióra is, mint most a *Molnár Mária* Manus-szigeti útjára (imádkozom is értük) tehát némi joggal hozzá szólhatok ehhez a kérdéshez, de szerény véleményem szerint, örülnünk lehetne, ha először mi lennénk itthon rendben a Krisztus dolgával, hogy az egyetemes egyház aztán hatalmas lendülettel, mintegy belső és felsőbb parancstól üzetve vethetné rá magát — mint aki nem tehet mást — a külmisszióra.

Nem mondom, hogy ejtsük el ezt a kérdést, *sőt!* De nem azt várom, hogy a külmisszió iránti felelősségérzet fogja fellendíteni a belmissziót, hanem fordítva: ahol Krisztus ügye már erősen áll, onnan lehet elindulni e széles világra győzni az Ő nevében!

Támogassuk az egyetlen külmissziói folyóiratot, a *Hajnalt* és higyjük, hogy nem sokáig lesz „szalmacséplés“ beszélni nálunk sem a külmisszióról!

(Szamoskér.)

Kósa Béla.

Iskola

Kollégiumi polgári fiúiskola a múlt században.

A mai nemzedék közül csak kevesen bírnak tudomással arról, hogy a múlt században néhány

évtizedig polgári fiúiskola is volt a debreceni Kollégiumban. Ezen iskola emlékének a felújítása napjainkban, amidőn a népiskolát kivéve, egyetlen iskola sem felel meg úgy az általános, nemzeti műveltség terjesztésének, mint a polgári iskola, időszerű, sőt szükséges annyival inkább, mivel Debrecennek a meglévő polgári iskolák mellett előbb-utóbb fel kell állítania a református polgári fiúiskolát. És itt közel fekszik az a gondolat, hogy vajjon az egyetemnek — reméljük — nem messze levő kitelepítése után nem volna-e elhelyezhető a Kollégium felszabadult helyiségeinek egy részében a református polgári fiúiskola. Igaz, hogy ma már az emberek általában nem sokat adnak a történelmi hagyományokra, holott ezek elhanyagolása épen a Kollégiumnál nagy hiba, sőt bűn. Egyenesen a hagyományok adják meg a Kollégiumnak a jellegét s vésik be kitörölhetetlenül annak emlékét minden volt tanítvány lelkébe. *Mily szép volna, ha a református polgári fiúiskola újra felélednék a Kollégiumban új alakban, a változott viszonyoknak megfelelően s a meglazult kapcsolatot a Kollégium és a debreceni polgárság között újra megszüldítaná.*

Ha az ember foglalkozik a kollégiumi tanügy történelmi fejlődésével, lehetetlen észre nem venni abban azon eszmék visszhangját, amelyek időről-időre foglalkoztatták a külföldi, különösen a német pedagógusokat. A Kollégiumban mindig fogékony talajra találtak a korral haladó külföldi pedagógiai mozgalmak. Amit Németországban Seibnitz, Semler, Franke, Hecker, Hähn a polgári osztály nevelése terén követelt, hogy t. i. azon ifjú embereket, akik nem akarnak a tudományos pályára lépni, hanem gazdálkodók, iparosok, kereskedők lesznek, a túlságba vitt latin kiképzéssel szemben gyakorlati ismeretekre oktassuk, megértésre talált a debreceni Kollégiumban is. A tanítóképzőintézeti irodában megvannak az elemi osztályokról szóló classificatio és informatio (névtár) könyvek. Amaz 1841—42-től, emez 1829—30-tól ily címen: *Diarium, cui inscribuntur nomina classistorum ad scholam hely. Confessionis debrecinensem accidentium*. Ebben az iskolai évben 21 tanuló neve után van oda írva: Vern. 4. Vagyis vernaculus 4-ik osztályú. Ez ugyan jelentheti vagy azt, hogy a polgári iskola (*schola realium vernacula*), vagy a nemzeti iskola (*schola vernacula*) negyed osztályú tanulója. Ha azonban a tanulók életkorát nézzük s továbbá azt, hogy 1843 ápr. 22-én ezt a bejegyzést találjuk a diariumban magyarul: „A reformátusok debreceni főiskolájának elemi és polgári osztályaiba újonnan jött tanuló gyermekek nevei.“ Világos, hogy már 1829—30-ban is voltak polgári iskolások. Ebbe az informatios könyvbe e szerint a nemzeti iskola növendékeinek nevei nem vezettek be. Az 1840—41. iskolai évben még latinul vezetett classificatio nevű névtár szerint a polgári iskola tanulóinak száma 20. Mindnyájan debreceniek. 12 tantárgya magyarul van felsorolva: Egészségtan, magyar magántörvény ismerete Kövy tankönyve nyomán a 2. rész kivonatossan, a mérés tudománya, német nyelv, levelek, nyugtatványok stb. Ennyi

mindössze, ami a kollégiumi polgári fiúiskoláról áll Balogh Ferenc „A debreceni református Kollégium történeté”-ben (168 l.). Az 1841—42. iskolai évtől kezdve már külön lapon vezetetik a classificatiós könyv a polgári iskoláról ily címen: *Classificatio alumno num scholae realium vernaculae in Collegio Helv. Conf. addictorum*. A latinul vezetett kimutatás szerint csak egy osztálya volt a polgári iskolának az I. félévben 56, II. félévben 44 tanulóval. Tanító: Pápay Imre. Az 1842—43. iskolai év második felétől a classificatiós könyvet is magyarul vezetik. A polgári iskola már négy osztályú: IV. o. 5, III. o. 15, II. o. 103, I. o. 110, összesen 233 növendékkel. Tanítók: Erdélyi István, Soltra Alajos, Tóth Lajos. A növendékek között akadnak vidéki tanuók is. 1847—48-ban 251 növendéke van a polgári iskolának, 1848—49-ben már csak 110. Ezen évben tanított a polgári iskolában Németi Lajos, a későbbi debreceni lelkész. A szomorú idők, de meg az egész tanügyet megváltoztató osztrák Organisations-Entwurf következtében a mult század ötvenes éveiben rohamosan apad a polgári iskola növendékeinek száma. Az 1849—50. iskolai évben már csak két osztállyal nyílik meg a polgári iskola. Az I. osztályban 111, a II. osztályban 82 növendék van. Ettől kezdve már csak két osztállyal szerepel a polgári iskola, 1852—53-ban a növendékek száma 55. Nem is emelkedik ez a szám, sőt 1858—59-ban leszált 18-ra. Az utolsó bejegyzést a polgári iskoláról az 1863—64. iskolai év II. felében találjuk. A növendékek száma I. o.-ban 15, II. o.-ban 3. Tanító: Csiky Kálmán.

A majdnem négy évtizedig működő polgári fiúiskola megszűnt a Kollégiumban. Nem támasztották azt fel az 1868 XXXVIII. t.-c.-nek, a polgári iskolákra vonatkozó rendelkezései sem. A polgári iskola helyet adott egy másik iskola fajnak. 1872-ben Tóth József bízott meg az alreáliskola szervezésével, amely 1874-ben négy osztállyal meg is nyílt. A mai napig is virágzó debreceni állami főreáliskola pályafutását itt kezdte meg a Kollégiumban, ahol hisszük nemsokára új életre kél a református polgári fiúiskola.

Dr. Veress István.

Közelet

Szomorú temetéseink.

Valaki csodálkozva jegyezhetné meg, hát van vidám temetés is? Azt mondanám neki, hogy nincs, a szó profán értelmében. (Mert a sok helyen szokásos halotti tor, amelyen pogány módra kínálgatóni és tréfálkozni is szoktak, már nem számítható a temetéshez.) Hanem lelki békéről tanuskodó és az Úr akarátán csodás hittel megnyugvást találó, illetve adó temetés van, amikor a gyászolók és a tisztességtevő gyülekezet érzik, hogy Jézus az élet királya ott áll a koporsó mellett és azt mondja: „Aki én bennem hiszen, ha meghal is él!”

Nem fontos, hogy hol volt ez a temetés, ami most kezembe adta a tollat. Az sem fontos, hogy

kit temettünk. Kisebbik fiát egy apának, aki fájó szívvel mondta el: „Bárcsak én haltam volna meg tehelytetted!...” Mikor a fungens beszélt, sokan sirtak! De én nem az ő szomorúságukról akarok beszélni, hanem az *enyémről*, amelyet amiatt éreztem, hogy mi ahányan vagyunk, annyiféleképen temettünk.

Az egyikünk például azzal kezdi: „Gyászoló gyülekezet!” Aztán minden további nélkül imádkozni kezd, majd átmenet és ámen nélkül életrajzot mond, imádkozik, búcsúzik, sorsot, fájó végzetet emleget, imádkozik és így tovább. *Jézus* és örömhír elő sem fordul a beszédben, vagy miben. Mohamedán, zsidó, vagy buddha templomban is el lehetett volna mondani (*ha ugyan el?*). A legszomorúbb az, hogy magukat művelteknek tartó emberek igényének is elég annyi, hogy sírnak rajta...

Ezen a szóbanforgó temetésen például — és ez a szomorú benne — tulajdonképpen imádságot és Bibliát nem lehetett felfedezni. Pedig több lelkész is szerepelt. Ez a szörnyű nagy bajunk, hogy szerepelünk és nem *szolgálunk*.

A másikunk meg olvas ugyan bibliai ígét, de aztán nem törődik vele, semmi kapcsolatban nincs vele egész beszéde. Aztán következik az imádságokönyvből egy ima, amelynek egészen más a hangja, stílusa és talán még az alkalom is, amelyre íródott. Ez a temetés tehát változatos ugyan és ép ez a baja, ezért szomorú temetés.

De nem sorolom én tovább! Akinek lelke és hite van, tudja ezeket! Igazán megváltás lenne már, a temetések tekintetében is, valami olyan drágalátos intézkedés, amely amellett, hogy rendszerességet és egységességet adna temetéseinknek, szépekké és felemelőkké tenné ezeket a nagyszerű alkalmakat, amikor olyan lelkekkel is összekapcsolhatnók Isten Lelkét, akiket máskor (pl. a templomban) sohase látunk! Soha jobb alkalom nincs felsége: titkok közlésére és az emberek megtérítésére, mint temetésekkor. Nem értek egyet azokkal, akik bármi oknál fogva, vagy akár azért, hogy rövidebb legyen a temetési szertartás, csak egy lélekzetnyi imádsággal szeretnék azt végezni.

A Ravasz László egyházszeretési könyvének megjelenése után kevesebb szomorú temetésünk lesz.

Szamoskér.

Kósa Béla.

Külföld

A konnersreuth-i „stigmatizált” leány, Neumann Teréz már kb. másfél éve tartja izgalomban a német, különösen a bajor katolikus népet. A most 30-adik életévében járó, nagyon egyszerű iparcsaládból származó leányzó minden pénteken hajnali 1 órától délután 2 óráig a vallásos extazis saját-szerű állapotában Krisztus szenvedéseit éli át s ilyenkor homloka, szeme, keze, lába, szíve tája az ott már 1 — 1½ éve fellépett különös sebhelyekből, stigmákból erősen vérzik. Amellett állítólag már 1923 óta semmi szilárd ételt, 1926 karácsonya óta pedig egyáltalán semmit nem evett a naponként

végrehajtott áldozás egy darabka ostyáján kívül, amelyet egy kanál vízben adnak be neki — s ennek ellenére is állítólag semmit sem veszített testsúlyából! Péntekenként Európa minden részéből ezrek zárandokolnak a kis bajor faluba, hogy lássák az extatikus állapotban fekvő leányt. A róm. katolikus egyházban Assisibeli Ferenc óta ez már kb. a 120-ik stigmatikus jelenség: ezeknek az egyház eddig kb. a felét ismerte el „csodáknak” s avatta az illető férfiakat vagy nőket „szentekké” avagy „boldogokká.” A hivatalos róm. katolikus felfogás az ilyen stigmákat „az isteni kegyelem különös jeleinek” tartja, amelyek csak olyanoknak jutnak részébe, „akik Jézus Krisztussal benső hit- és szeretetközösségben élve, az erkölcsi tökéletesség igen magas fokára emelkedtek.” A konnersreuthi leány esetében a legutóbbi bajor püspöki konferencia még tartózkodásra int az egyházi tekintély döntéséig s nyomatékosan óv a zárandoklatoktól is. A zárandoklatok azonban ennek ellenére is valószínűleg (az alsóbb papság szembehúnyása mellett) tovább fognak tartani, legalább egy ideig. Róma mindig kitűnően értett hozzá, hogy a csodakórságot befogja szekerébe, de úgy kormányozza, hogy a szeker fel ne düljön. Mi pedig tartsuk magunkat az Ésaías 53: 5-höz.

R. I.

Különfélék

Gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnokunk emlékére gyászünnepélyt tartott az egyházkerületi közgyűlés október hó 26-án délelőtt. Az ünnepélyen megjelent gyászolt vezérünk leánya, özv. Strada Gyuláné úrnő és két unokája, az egyetemes konvent részéről Dókus Ernő világi elnök, dr. Benedek Zsolt konventi tanácsos, a dunamelléki egyházkerület részéről Benedek Sándor világi főjegyző, Kátay Endre és Lukácsi Imre esperesek, Jalsoviczky Károly min. tanácsos, a tiszánineni egyházkerületből Janka Károly lelkészi főjegyző. A kollégiumi Kántus éneke után dr. Baltazár Dezső püspök nyitotta meg az ünnepélyt, majd dr. Szentpéteri Kun Béla egyházkerületi világi tanácsbíró mondott emlékbeszédet, melyet legközelebbi számunkban közlünk. A kollégiumi Kántus szép éneke zárta be a jelenvoltakra mély hatást gyakorolt ünnepélyt.

Az egyházkerületi főgondnoki méltóságra az egyházkerületi közgyűlés első napján tartott értekezlet egyhangúlag és nagy lelkesedéssel abban állapodott meg, hogy vitéz Horthy István tábornokot, a hevesnagykunsági egyházmegye gondnokát kéri fel e fontos tiszt elvállalására s ajánlja az egyházközségeknek megválasztásra. Ez a megállapodás általános meglepedést kelt és minden körben örömet okoz. Minden ok megvan annak a remélésére, hogy így a választás egyhangú lesz. Vitéz Horthy István nagyérdemű atyjának és kiváló tehetségű testvérének méltó utóda az egyházmegyei gondnokságban s pár évi működése alatt az egész egyházkerületben

nagy tiszteletre és általános rokonszenvre emelkedett. A bölcs megegyezésért Istené a dicsőség.

A reformáció emlékünnepe a szokott méltó keretek között megyen végbe Debrecenben. Október 30-án, vasárnap d. e. úrvacsoraosztással istentisztelet lesz, délután pedig minden templomban vallásos ünnepség. Október 31-én lesz a különböző iskolák emlékünnepe. A Hittanszaki Önképző Társulat d. e. 11 órakor a gályarabok emlékoszlopánál és d. u. 5 órakor a kollégium dísztermében tartja emlékünnepejét.

Horthy Szabolesnak, a hevesnagykunsági egyházmegye hősi halált halt nagyérdemű volt gondnokának holttestét hazahozták s október 29-én temették el Kenderesen.

Az egyházkerületi közgyűlés október 26-án és 27-én volt. A fontosabb határozatokról a jövő számban beszámolunk.

Az Egyetemes Konvent tagjaivá egyházkerületünkben az 1928—30. évekre megválasztottak rendes tagokul: Sass Béla, Berey József, Török Imre, dr. Révész Imre, továbbá dr. Dóczy Imre, dr. Sz. Kun Béla, gróf Degenfeld Pál, Szomjas Gusztáv; póttagokul: F. Varga Lajos, Lánchy József, valamint Karai Sándor, Kulin Imre, Gulácsy István, Szarka Sándor.

Az egyházkerületi bizottságokban a boldogult gróf Degenfeld József helyét így töltötte be a közgyűlés: a Kálvineum igazgatótanácsába és a Baldácsy-alapítvány végrehajtóbizottságába taggá vitéz Horthy István; a kongrua bizottság elnökévé Baltazár Dezsőt, ennek helyére taggá dr. Kun Bélát; a pénzügyi bizottság elnökévé dr. Kun Bélát, ennek helyére taggá Maklárty Károlyt, előadoul Kolozsváry Kiss Lászlót.

A magyar református segélyegyletből 2680 pengőt osztottak szét segélyül: Szarvas 500, Polgár 250, Gádoros, Tizzaszalka, Ófehértó 200—200, Csaholec 150, Ura 80 pengőt, a többi folyamodó egyház 100—100 pengőt kapott, kivéve Magyarcsanakot, amelynek nem jutott. A segélyegylet elnökét az új egyházkerületi főgondnok megválasztása után fogják megválasztani György Endre helyére választmányi tagul dr. Kun-Bélát választották, aki 23 év óta viselt jegyzői tisztéről lemondott.

Kálvin-szobor. A hódmezővásárhelyi nagy református egyház érdemes lelkészelnöke, nagytiszteletű Pap Imre úr két évvel ezelőtt az október 31-iki reformáció-emléknapján egy igen szépen sikerült és magas nivójú műsoros estélyt rendezett, melynek jövedelmét egy Hódmezővásárhelyen felállítandó Kálvin-szobor alapja javára szánta. Ez estély megismétlődött még nagyobb érdeklődés és erkölcsi sikerrel. Ezen felbuzdulva Elnök-lelkész bölcs irányítása mellett a reformátusság eme nevezetes ünnepnapján a jelzett célra ismét igen nagyszerűnek ígérkező nivós estélyt készít elő egy erre alakult kis bizottság. Az estély előre látható anyagi bevétele és haszna természetesen ismét a Kálvin-Szobor-alapot fogja növelni. E napon,

a multhoz hasonlóan, mintegy — arra leginkább reászorult 40—50 szegény sorsú hittestvért is hathatós segélyben fog részesíteni az egyház, melyre a hívek adományát fáradhatatlan, hitbuzgó kis leányok szorgalmasan gyűjtik már napok óta. Egyházunk így törekszik az emlék-ünnepét begyökeresíteni minden társadalmi réteghez tartozó hittestvérek lelkébe. *E. J.*

Az árvák segélyezését ebben az évben is fennt kívánja tartani a debreceni református egyház. Az árvaügyi bizottság kimondotta, hogy az idén 150 árvát részesít pénzbeli segélyben, ugyanakkor ellátja tankönyvekkel, írószerekkel és cipővel is őket.

Vallásos-estély volt október 23-án d. u. 5 órakor az Ispotály-templomban. Bibliát olvasott és imádkozott Nagy Sándor segédlelkész, predikált Siposs Imre lelkész, szóló-éneket adott elő Szabó Lajos kántor, felolvasott Farkas Pál theologus. Utóimát Kustár Dániel vt. lelkész mondott.

A Kossuth uccai paróchiális körben Kerekes Adrienne úrleány egy értékes ezüst úrasztali kelyhet adományozott a Kossuth uccai templomban leendő használatra, özv. Simon Istvánné úrnő egy művészi himzésű, szép úrasztali terítőt ajándékozott ugyancsak a Kossuth uccai templom részére, özv. Györfi Istvánné úrnő pedig két millió koronát adott a templom belső kifestésére.

Kikindán a református hívek lelkész hiányában d. e. az evangélikus templomba mennek, d. u. pedig a református templomban gyűlnek össze, ahol dr. Zsiros Lajos ügyvéd, főgondnok és Lévai Dezső vasuti főmérnök, presbiter végzik az igehirdetést. Örvendetes az igehirdető presbiterek szaporodása, akik nagy segítségek a lelki munkában.

A debreceni református egyházban 75 ügynevezett uccai iskola van, ahol 50 férfi és 25 nő rendes tanító, illetőleg tanítónő működik. Ezen kívül a Dóczy-intézetben 4 tanerős elemi iskola van és ehhez járul még a tanító- és tanítónőképző intézetek gyakorló iskolája. A rendes tanerőkön kívül szükségessé vált a kisegítők beállítása, úgy, hogy a debreceni református egyháznak összesen 86 tanítója van. Az 1927—28. iskolai évbe 1986 fiú és 1937 leány iratkozott be a református elemi iskolákba, összesen 3923. Vallás szerint református 3763, r. kath. 66, g. kath. 21, ág. ev. 6, izr. 3, egyéb 2.

Kossuth Lajosnak nagyszabású szobrot emelnek Budapesten. Szomorú, hogy mindezt nem volt lehetséges. Az amerikai Egyesült-Államokban Kossuth szobra a legnagyobbak közé tartozik. 1927 november 6-án lesz a budapesti szoborleleplezés.

Berlinben gyermekajándékozó állami hivatalt állítottak fel, mely a törvénytelen és árva gyermekeket gyermektelen házaspároknak ajánlja és ajándékozza.

Új segédlelkészek Debrecenben. A püspök úr maga mellett megüresedett segédlelkészi ál-

lásba Hegedüs Kálmán debreceni segédlelkészt rendelte, helyére pedig a Széchenyi uccai parochiára Kardos Lajos és Módis László exmitáltattak.

A türkevei református templomban október 31-én, este 5 órakor vallásos estélyt tartanak, melyen imádkozik Tóth Lajos lelkész. Magyar Zsoltár. Irta: Tildy Zoltán. Szavalja: Simon Milcsi. „Erős várunk nekünk az Isten.” Vonós-nyegyes. Utána ünnepi beszédet mond Tóth János kunmadarasi lelkész. Szólóéneket énekel Cziriák Zoltán kisújszállási org. kántor. „Új lelket adjatok!” Irta: Keztyüsné, Balogh Margit. Szavalja: Vámos Károly. Hegedül Debreczeny László tanító, orgonával kíséri: Szabadffy Sándor tiszafüredi tanító, gordonkával: Vranay Kálmán gazdasági iskolai igazgató. Énekel a polgári leányiskola énekkara. Imádkozik Cziriák Géza lelkész.

A sárospataki theologiai internátus építési költségeire Farkas Géza földbirtokos, abaúji egyházmegyei gondnok 5 éven át 200 pengőt ajánlott fel.

A pápai államot helyre akarják állítani Olaszországban. Nagyjelentőségű lépés a római katolicizmus szempontjából.

Görög katolikus szemináriumot akar építeni Csonkamagyarország 175,000 főnyi görög katolikus lakossága, természetesen államsegéllyel.

A sárospataki theológiára az 1927—28. tanév első felére 74 theologus iratkozott be, a pápai theológián pedig 40 theologus van.

Vitézzéavatás. Kovács Lajos Jenőt, a pápai főiskola testnevelési tanárát a kormányzó úr vitézzé avatta.

Leánykálvineumi-nap lesz október 30-án Törökszentmiklóson.

A köszegremetei református egyházban Dohi Gábor presbiter és felesége Ferenczi Zsuzsanna új harangot öntettek 42,000 leu költséggel. — Minden szónál szebben beszél a tett.

Az alsószaboles-hajdúvidéki református egyházmegyei tanítótömegesület 1927. évi november hó 9-én tartja évi rendes közgyűlését Püspök-ladányban, a református leányiskola egyik tantermében. Reggel 8 órakor érkezés; az egyház által adandó reggeli a leányiskolában; 1/29 órakor istentiszteleten részvétel; 1/410 órakor közgyűlés kezdete. Közgyűlési tárgysorozat: XC. zsoltár. Bartha László esperes úr imája. Elnöki megnyitó, üdvözlések, indítvány. Titkári jelentés. Választmányi előterjesztések. Bán Géza tb. elnök előadása: Mit kíván biztosítani a református tanítóság az új zsinati törvényben? Jámbor Kálmán alelnök előadása az állami tanterv és az egységes konventi népiskolai tankönyvek bevezetése alkalmával felmerült tapasztalatokról, hiányokról, teendőkről. Buzogány Dénes alelnök előadása a tanítói munka értékeléséről, kapcsolatban a tanítói fizetésrendezéssel. Buzogány Dénes alelnök ismertetése: a) az ORTE. tankönyvakciójáról; —

b) ORTE. üdülőházi részjegyek kibocsátásáról, jegyzéséről, adományok gyűjtéséről; c) a Méliusz-irkák és tanszerek használatáról. Jelentések Magyar Tanító Szövetség elnökségének megkeresése a megszállott területen lévő népiskolai tanítók gyermekeinek tanítási segélyezéséről és az Éötvös-alap állandó segélyezéséről. — Gyűlésberekesztés: köszönet egyháznak, tanterületnek. Hymnus. — Fél 1 órakor közebed.

Épül a „Dóczy-intézet“. A Kossuth-uccai házak lebontása után, amelyek a „Dóczy-intézet“ tözsomszedságában voltak, kezdetét veszi az építkezés, mellyel Tóth Lajos építész bízott meg. Ez az építkezés közel egymillió pengőbe fog kerülni. Egy olyan kulturintézménynek emel itt hajlékot a debreceni református egyház, amely minden tekintetben megérdemelné a fokozott támogatást. Ezeröttszáz leány jövődő sorsa formálódik itt ki az esztendőök során, hogy az életben, mint jó keresztényen nők vegyék ki részüket a reájuk váró feladatok megoldásánál. Ezeröttszáz leány egész kis hadsereget jelent esonka hazánk életében s az ő szívük tele van lelkesedéssel. Ezért a seregét, a hit és emberi műveltség hajlásáért aránylag nagyon kevesen hoztak áldozatot. A begyűlt 50,000 pengő csak parányiság e nagy építkezésnél. Még arra sem elég, hogy a kölcsön kamatait csökkentse. Segítőül lép fel maga az állam és az egyházkerület, de szükség van a kegyes adakozásra és aki az ifjuságnak ad, az a jövőnek áldoz.

A vezsenyi egyháznak Kis Csontos Miklós presbiter és felesége Csikos Eszter egy szép ezüst úrasztali kelyhet adományoztak.

Nagyváradon dr. Gyenge János lelkipásztor teljesen a saját költségén egy 14 méter hosszú és 7 m. széles masszív épületet emelt a református szeretetház céljára. A szeretetház felavatása november hónapban történik. Ebben az épületben nyernek elhelyezést a vasárnapi iskola, női és ifjusági bibliakörök.

Nagyfontosságú törvényjavaslat. A Népjöletési Miniszter az elmúlt napokban beterjesztette az ifjú egyének számára szeszes ital kiszolgáltatásának korlátozásáról és a közönség szórakoztatására szolgáló nyilvános helyiségeknek ifjú egyének által való látogatásáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat rendelkezései értelmében a tizenhét éves életévüket még be nem töltött ifjú egyéneknek szeszes italt — sem ingyen, sem fizetésért kiszolgáltatni nem szabad. Ugyancsak javaslat készül a falusi vasárnapi verekedések megakadályozása ügyében a korezmák vasárnapi zárvatartásával is.

A Debreceni Reformátusok Képes Naptára megjelent. A Nagytemplom gyönyörű képe foglalja el a címlapot. Tartalma rendkívül gazdag. Országos református egyházi és világi vezetőemberek majdnem mind írtak bele. A 200 oldalas, nagyon sok képpel ellátott naptár ára 1.20 P. Bizonyára sok

örömet és épületet szerez református testvéreinknek. Megrendelhető Központi lelkészi hivatal. Kálvin-tér 17. Debrecen.

A kártyabarlangok ellen szigorú rendeletet adott ki a belügyminiszter. Az utóbbi évek sikasztóinak, tolvajainak, öngyilkosainak jó nagy százaléka vesztette el pénzét, becsületét, életét azokban a klubokban, melyek direkt nagyban való hazard-játékra alakultak és rettenetes munkát végeztek Budapest éjjeli életében. Hogy milyen értékek mentek itt veszendőbe, bizonyítja azt a kimutatás, mely szerint 1925-ben a kártyaklubok vigalmi-adó címen 333,760, 1926-ban 307,396 pengőt fizettek. Ezek alapján megállapítható, hogy 1926-ban 18.400,000 pengőt játszottak el a pesti kártyabarlangokban. Igazán itt volt az idő az intézkedésre.

Angliában tanítani fogják Magyarország történelmét, melyet a kötelező olvasmányok közé felvettek. Az új középiskolai térképgyűjteményben benne van a régi és Csonkamagyarország néprajzi térképe is.

A leánykereskedelem ellen küzdő egyesületek kongresszusra gyűltek össze Londonban, mely alkalommal több nagyfontosságú határozatot hoztak. E határozatokat a kongresszus a nemzetek szövetsége elé terjeszti, hogy ezen keresztül az egyes országok törvényhozó testületeinek is legyen módjuk foglalkozni vele. A magyar egyesület most rendezte be új leányvédelmi otthonát Budapesten, melyet rövidesen átadnak rendeltetésének.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

Takarékpénztári csekkszámia 43,916.

Pályázat.

A berettyóújfalui református elemi iskolánál megüresedett egyik tanítónői állásra. Fizetés, lakbér: törvényszerű. Kötelessége: az iskolaszék által reá bízandó osztály, vagy osztályok vezetése, a belmissziói munkákban részvétel. „B“-listások egyenlő feltételek mellett előnyben. Kommun és megszállás alatti magatartás igazolandó. Szabályszerűen felszerelt, válaszbélyeggel ellátott kérvények e hirtetmény megjelenésétől számított 8 nap alatt, dr. Hajdu Gyula református lelkész iskolaszéki elnök címére küldendők. Állás azonnal elfoglalandó.

Presbiterium.

Pályázat.

A balkányi református egyház pályázatot hirdet, lemondás folytán megüresedett III. sz. férfi tanítói állásra. Javadalom: törvényszerű; fizetés (egyházi hozzájárulás 20%) és természet-

RUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

beni két szobás lakás, megfelelő mellékhelyiségekkel. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztály, vagy osztályok vezetése, szükség esetén kántor helyettesítése, dalárda vezetése, belmissziói munkákban segédkezés. Pályázati kérvények szabályszerűen felszerelve a pályázat megjelenésétől számítva nyolc nap alatt lelkészi hivatalhoz (Balkány, Szabolcs megye, posta ugyanott) küldendők. Állás a választás után azonnal elfoglalandó.

Irkolaszék.

Pályázat.

A biharugrai református egyház orgonista-kántortanítói állására. Javadalom: lakás, kert, 6 kat. hold 400 □-öl szántóföld, két legelőilletőség; a tanításért évi 750 pengő, a kántorságért évi 80 pengő, presbiteri jegyzőségért évi 80 pengő az egyháztól. Államsegély (elődjéé évi 499 pengő 41 fillér volt). A szombati gazdasági továbbképző iskola vezetéseért, s a leventék oktatásáért a község ad díjazást; kántori stóladíj.

Kötelesség: a presbitérium által kijelölt osztályok tanítása; kántori teendők végzése, kannonikus órákon s lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat, énekkar szervezése. Belmissziói munkában segédkezés; a gazdasági továbbképző iskola szombatönként vezetése; leventék oktatása.

Oklevél, szolgálati, eskütételi, orvosi, a kommunizmus alatti magatartást igazoló hatósági bizonyítvány, e hirdetés megjelenésétől számított 10 nap alatt a református lelkészi hivatalhoz küldendők. Állás azonnal elfoglalandó.

A fülösdi (p. Kölese, Szatmár m) ref. iskolaszék pályázatát nov. 15-ikéig meghosszabította. (Elsőhirdetést lásd az okt. 1-iki számban.)

A nagylónyai református orgonista kántortanítói állásra a folyó évi 39. számban meghirdetett pályázat határidejét november 10-ig meghosszabbítja

Az iskolaszék.

„**A klsvarsányi** (Szabolcs megye) református egyház a lemondás folytán megüresedett II. számú tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalom: egyház pénztárából 10% és a lakás felépítéséig törvényszerű lakbér, államsegély. Kötelesség: az iskolaszék által kijelölt osztályok és ismétlő iskola vezetése, szükség esetén lelkész és kántortanító helyettesítése, belmissziói munkában segédkezés. Levente oktatók, B)-lisztások előnyben.

Szabályszerűen felszerelt kérvények november 10-ig iskolaszékhez küldendők. Forradalom és megszállás alatti magatartás, igazolandó. Válaszbélyeg mellékelendő. Állás azonnal elfoglalandó.“

Szántó József

Hódmezővásárhelyi szabómester
debreceni helyettese

TÓTH JÓZSEF

elsőrendű angol úriszabósága

Burgundia-utca 12. szám.

Hozott szövetekből is
elsőrendű munkák

**biztos, szép, divatos
szabással**

méltányos áráért készülnek.

„DANKÓ“ Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árák. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

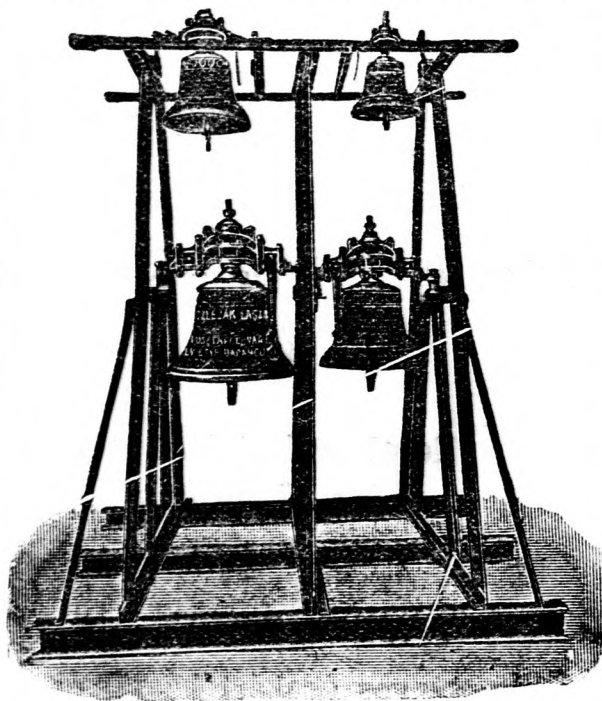
Debreczeni István
órás-mester
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1906. évi debreceni iparkiállításon díszoklevéllel, a budapesti orsz.kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntöde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖR-
HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon aranyéremmel, 1925. évi kézműipari tárlaton és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által díszoklevéllel, az 1927. évi vasipari kiállításon a nagy aranyéremmel és az 1927. évi székesfehérvári kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

Debreczen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.

Bethlen István gróf

alakja és egyénisége emelkedik ki az újabb magyar politikai életben. Alkotásaira és munkájára, történelmi jelentőségű szerepére és a világpolitikában is olyan jelentős működésére figyel nemcsak az ország, de az egész világ. Az újabb magyar történelem fordulatai az ő személyéhez fűződnek s benne látja a magyar nemzet nemesak a jelen államférfiát, de a jövőendő útjelzőjét is. Így áll előttünk nagy vonalakban egyénisége, s a magyar közönség ekként nyilvánvalóan a legnagyobb érdeklődéssel és figyelemmel fordul személye felé. Mind-ezideig azonban hiányzott az a történelmi perspektívájú mű, amely személyével és politikai munkájával foglalkozott volna. Most azután

Surányi Miklós

megírta az első nagyszabású történelmi művét, amely Bethlen István gróf személyével és politikájának eddigi történetével foglalkozik. Az utolsó évtizedek kritikai történetírása ez a mű. Surányi Miklós, a legnépszerűbb magyar írók egyike, akinek regényírói pályája diadalmasan ragyog az ország közönsége előtt, a maga íróművészetének diadalmas finomságával és pompázó szépségével, de egyúttal publicisztikai tehetségével, kritikai erejével is írta meg művét.

**A könyv ára díszes kiállításban,
a legfinomabb papiroson 6 P.**

Kapható a

„MÉLIUSZ”

könyv-, zenemű-, és papirkereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.
TELEFON 2-70. SZ.